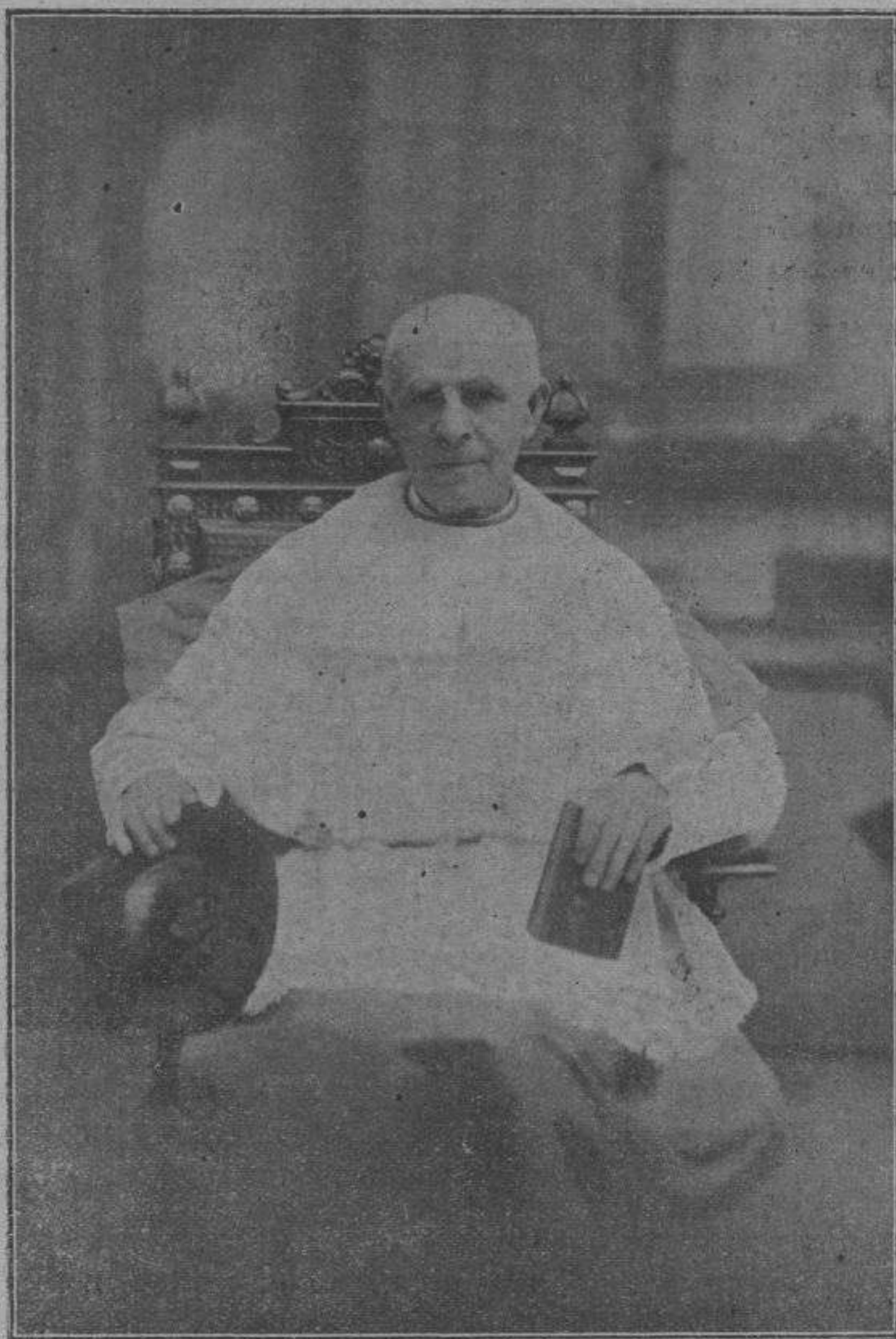

Ca-Nostra

ÉPOCA SEGONA
ANY II : NÚM. 13

REVISTA D'INCA MENSUAL
ABRIL 1920

Redacció i Administració
Murta, 5.-INCA

† M. I. Sr. D. FRANCESC MIR POU
Rector i Canonge honorari de la Seu

D.ª Maria Ignacia Verd i Reure

Dia 23 d'abril se dormí en la pau del Senyor, a la Ciutat de Mallorca, la noble Senyora donya Maria Ignacia Verd, Viuda de D. Josep Lopez Varguez, que va esser Jutge d'Inca.

Un atac cerebral la va rendir an els 75 anys de plenitud en una agonia mortal de tres dies durant la qual, la gent de tot estament hi demostrà la cristiana simpatia que s'havia aguançada.

Entre els senyors mes granats, desfilaven de bon mati, per la casa de la malalta, monges de tot convent, i sobre tot estols de pobres sorpresos de la trista nova, que s'interessaven vivament per la salut de l'insigne benefactora. Un detall: Una dona desconeguda demanà fervorosament que la hi deixassin veure, per donarli una besada. Era l'expressió d'agraïment d'aqueixa multitud desgraciada que més l'anyorarà.

Rebè l'Extremonció i la Bendició Apostòlica. La tomba s'obrí a les seues despulles vestides amb l'àbit de Terciaria de St. Francesc.

L'enterro i funeral, celebrat a Sta. Creu fou una honrosa manifestació de dol.

En mig de la gentada, calificada, que hi assistia, hi feya bon paper el bon nombre d'inquers, que acudiren a testimoniar l'apreci que sentien per la noble Senyora que se mostrà tant d'Inca, en totes les ocasions.

*
*
*

Moltes de coses bones podriem retreure amb gust, de D.ª Maria Ignacia Verd.

Qui no coneixia, a Inca i a fora de Inca, la benefactora de les coses de l'Església i dels pobres, vergonyats i de solemnitat, dels desgraciats i dels perduts? El nom de D.ª Maria Ignacia era popular.

Ella encobeí totes les millores, en l'ornamentació i fàbrica de les nostres esglésies,

amb la amor pròpia de la família de Ca'n Ripoll. En les festes i en les manifestacions de vida de les nostres Congregacions ella hi figura noblement.

Coranta anys ha patrocinada i animada la Congregació de Filles de Maria, com a directora activa i compenetrada de l'esperit de simpàtica intransigència que tants de fruits ha donats de seriedat entre les joves.

A la primeria que's fundaven per Mallorca, la cridaren a alguns pobles per fer-la segons el patró de la d'Inca.

Cada any feia a la Congregació la llimosna de cinquanta duros p'els gastos ordinaris, que arriben a pujar dos mil duros, durant la seua actuació. I per no retreure més, direm que, gràcies a la caritat respectable de quatre cent duros que feu, comensaren la magnífica reparació de la Capella de la Puríssima que tant i tant acariciava el Rut. Director de les filles, Mn. Antoni Ferragut.

Aqueixa amor, que demostrà per on sevuella passàs amb donatius de tota casta, de doblers, de joyes i d'ornament, la concentrà i resumí en el Centre Eucarístic de Ciutat.

Desde que D. Miquel Maura, Pvre. al cel sia, prengué la direcció d'unes piadoses Senyores, consagrades a l'idea de contribuir a la decència dels ornaments del Culte Eucarístic, D.ª Maria Ignaci en fou gran part en la protecció i avenços. Llavors se disgregà en dues parts. Una se constituí en Germanes ceadores del Culte Eucarístic: i s'altra en Congregació de Senyores, quedant-hi definitivament i unànime come Presidenta.

I aquí ja és impossible dir les llimosnes que demanava a cualsevol, pel Centre i les que ella feia de conte propi, ni és bò de veure lo que treballà per la bona organització, ni faltant mai a les funcions eucarístiques dels primers dijous de mes, ni an els exercisis espirituals de cada any.

Aqueixa amor a l'Eucaristia fou el títol que li aguançà el càrrec honorós de Presidenta Generala de tota l'Illa de l'Obra de les Maries fundada ha pocs temps.

No faltà mai an els actes ni a les excu-

sions de reparació d'aqueixa simpàtica Obra.

Lo que donà organització, diríem, a la seua caritat, multiplicada i dispersa abans, fou la fundació de les Conferències de St. Vicens de Paul; a l'Arraval de Sta. Catalina de Ciutat. La presidí més de trenta anys, tots els dimecres de l'any.

Visites a casulls de pobres, socós extraordinaris an els malalts, col·locació de desenfaïats, curolla per fer educar els infants perduts pels carrers, i fer complir amb l'Església els seus agraciats, aquesta era la seua tasca.

Si en vida del seu Senyor, que el tengué baldat més de trenta anys, amb paciència i edificació de tots, se dedicava a bones obres, en la seua viudedat se multiplicà i fou l'única preocupació que tenia.

Amb això adquirí una gran coneixensa entre la gent humil. Molts en col·locà a les germanetes dels Pobres, altres a les Minyones, i a l'Hospital i a la Misericòrdia la coneixien bé per les seues actuacions.

No tenia res seu. Dins la seua entrada aixugà moltes llàgrimes, i donà moltes vegades un plat de calent per reanimar qualque dona amb infants desanats i atribulats.

Molts de matrimonis desavenguts va compondre, molts la beneiràn. Es feina ingrata. I ella desde 1902 formava part de la Secció de lilegitimació de matrimonis que té la Congregació de Mares cristianes de Montisión, essent de les poquíssimes que quedassen de aquesta secció tan poc desitjada, amb la benemèrita companya D.ª Josefina Santiago Santaella. Vocal de la junta de Repressió de la *Trata de blancas*. Moltes de jovenetes tregué de perill, moltes ne salvà de la xerxa venal de traficants sense consciència agombolantles dins la Pietat o a les Adoratrius.

Ne tengué bastantes a casseua es temps de cercar-les col·locació. I hagué de patir persecució per la justícia qualque vegada per salvar l'innocència de les mans de pares corruptors, però en surtí dels tribunals llúida i animada.

Tengué una gran llibertat de esperit, no coneguent *respectes humans*, per corregir

fos del qui fos, tot quant feia olor d'abús de o de pecat.

Gran propagadora de la bona Prensà, de fulletes de pietat, essent subscriptora de totes les Revistes bones de Mallorca.

Deu li pag les bones obres que feu en aque-la vall de llàgrimes.

* * *

Enviam a les seues germanes polítiques i an els seus nebots, especialment a D.ª Catalina Verd i els seus fills, la més sencera expressió de condol cristià.

Que la vegem an el cel.

JOCS FLORALS

Havent retrassada la sortida d'aquest número podem donar notícies de la bella festa literària d'enguany, a on les nostres lletres han fet uu esplèndit paper per haver estat tres els mallorquins lloretjats: D. Josep M.ª Tous i Maroto, D. Joan Ramis d'Ayreflor i Mn. Llorenç Riber.

L'amic Tous, ès estat proclamat *Mestre en Gal Saber*, pel Mariscal Joffre que presidia la festa, mentres li donava una efusiva abraçada en mig d'un desbordament d'ovacions de la selecte concurrència.

Els tres premis del maestratge d'En Tous tots són estats per poesies religioses, i de la darrera *Viola d'Or* n'ha fet ofrena a nostra Senyora de Lluch.

Li repetim l'enhonorabona que ja li darem personalment.

A continuació reproduim la poesia premiada.

La Lletania dels Rosers

L: NIT DE MAIG.

Té la nit clarors d'argent
brufada de rou de lluna
i porta un vel esplendent
a damunt la vesta bruna.

El cel de Maig safiri
puntejat de pedreria

sembla un dosser de satí
per un bell Mes de Maria.

Ara fan oració,
a dins els jardins, les roses
qui plenes d'emoció
de prima nit s'han descloses.

Amb un brí de llum subtil
la lluna les ha engarçades
formant un collar gentil
tot de gemmes irisades.

I l'aigua, sonorament
brollant dins eures i molsa,
com un orga, el prec fervent
de les flors rima amb veu dolça.

¿Còm ara enjoiats rosers,
vostres flairoses tanyades
exhalen, com encensers,
les essències més preuades?

¿Tal volta dins el cel clar,
als nostres ulls amagada,
la Verge surt a guaitar
vostra florida embaumada?

La Verge de cabells d'or
i de mirada serena,
Regina del nostre cor,
de bontat i gràcia plena!

Concentrat mon esperit,
de les flors sent la pregària
que per l'espai infinit
puja a l'hora solitària.

Cada rosa de satí
per on la brisa llenega
ès un llavi purpurí
o un llavi exangüe qui prega.

Ofrenant la vermellô
diuen les roses cruentes:
dels Màrtirs duim la clarô,
som llurs ferides roentes

quan, en bull d'amor i fe,
llur sang l'arena enrogia;
Senyora! feu-nos mercè
de vostra mirada pia.

Amb vestidura de lí,
tremoloses de pureza,
les roses blanques, cap cli;
així pregunen amb dolcesa:

Regina dels Serafins,
Espill qui jamai s'entela,
vullau qu'els nostres destins
sien, amb flairosa estela,

dels vostres peus liliels
senyalar cada petjada
quan p'els graons eternals
pujau blanca i coronada.

Una espurna en cada flor,
el roser groc irradia,
irradia llambreigs d'or
sobre règia sederia

diguent: D'aquesta color
es la túnica brodada
de los Angels del Senyor
vostres patjes, Reina aimada.

Dins roses d'oscur matís
l'ull profetal s'hi congria,
l'ull pregón amb tot l'encís,
del qui l'avenir destria.

Les Heroïnes cantant
de la Sagrada Escripura,
van eixes flors evocant
de Maria la figura.

I al clar de lluna esplendent
ressona la melodia
dels rosers qui lentament
entonen la lletania.

Cada prec una colô,
cada color una rosa,
cada rosa un pom d'olô
formant la sagrada glosa.

qui s'enlaira, cel endins,
repetint les meravelles
de Maria, pels camins
qui il·luminen les estrelles!

Josep M.ª Tous i Maroto.

BIBLIOTECA CIRCULANT DE CA-NOSTRA

DONATIUS EN METALIC

Un Col·legial de la Sapiència 3'00

SEGUEIX EL CATALEG

81 *Sergio de Chessin*—La Locura Roja. Aspectos de la revolució rusa.82 *Gabriel Maura*—Aigoforts. Pròleg de Juan Alcover.83 *Felipe Mathé*—Magdalena Soliveres.84 *Javier Urgarte*.—D. Rodrigo en la horca.85 *Mauricio Lopez Roberts*—Noche de ánimas86 *R. de Babin i Villaverde*—Peñas Cantábricas.

Croníco d'Inca

MES D'ABRIL

Dia 1.—*Dijous Sant*. Els monuments de les nostres esglésies, que fan olor de flors primarenques, són visitats per tota la població inquera. Les funcions de la diada es celebren amb la solemnitat litúrgica dels altres anys.

Dia 2.—*Divenres Sant*. A més de les funcions religioses acostumades que hem descrites altres anys, enguany a San Domingo se inaugura la devoció de les tres hores, que predica Mn. Jaume Sastre i canta un reblit chor de potentes veus.

Dia 4.—*Pasco Florida*. Diada de gloria, d'aparicions, de petjades de flor, i alegries celestials.

—Pren l'àbit de novícia de les religioses recolectes d'aquesta Ciutat la virtuosa senyoreta Na Teresa Fiol, celebrant-se al mateix temps, sa comunió solemne ses an-

gelicals germanetes Na Maria, Na Magdalena i na Elena.

Amb tal motiu sa família ha celebrat una festa an a qui donam l'enhorabona per l'acte religiós realitat, desitjant per la novícia la felicitat espiritual en la seva vocació.

—A l'escola nacional de Sor Juliana aquestes festes entretenen santament la gent en representacions dramàtiques per gracioses nines que són un encantari.

Han donat: «Juana de Arco» Dios premia la caridad» i «Hijitas de Eva»

Totes heu han fet molt bé principalment les que representaren el paper de protagonistes. El públic ha correspost en la seva concurrencia i aplaudiments.

Dia 11.—La festa del Pan-caritat que es celebra a Santa Magdalena resulta ben animada. Ha pujada molta de gent. Mn. Caimari fa un sermó de glòria i d'exultacions festives. Horabaixa s'hi arma un ball de pinyol vermei de dances mallorquines.

—S'ha fundada una societat rural amb el nom de «Fomento inquense» per posar guardies rurals que guardin les propietats dels associats.

De totd'una ha tenguda una gran aceptació i ja compte en 400 d'assantats essent el president D. Ramón Reus, retgidor de l'Ajuntament.

—An el Santuari de Lluch s'han beneits pel Sr. Bisbe una partida de automòvils, propietat del Sr. Bestart de Ciutat, que han de fer la travesia de Inca a Lluch al servici del públic.

MUNICIPAL

En l'avinentesa que tendrem ara de veure de prop lo que passa en la Casa comunal dels inquers, comensam avui una nova crònica, imposant-nos nous sacrificis sense cap recompensa, tot satisfet un desig del poble que vol que es don publicitat a les coses del Municipi.

Comensem, idò, en nom de Deu.

El dia primer d'abril nos presentam a la

Sala per assistir a la constitució de l'Ajuntament. Els lliberals no hi acudeixen i dos de la coalició estan malalts, resultant no haver-hi majoria i per manca de número no celebrar-se sessió.

Dia 3, en segona convocatòria es constitueix l'Ajuntament.

Els lliberals tampoc hi assisteixen.

Són elegits: Batle, D. Pere Ferrer Alzina, Tinent Coronell retirat. Primer tinent, D. Ramón Reus Campins. Segon, D. Gabriel Armengol, i tercer, D. Juan Buades. Síndic, D. Llorenç Nicolau. Retgidor interventor, D. Francesc Llabrés.

Els demés retgidors són: D. Miquel Duràn, D. Pere Cortés, D. Juan Fiol, D. Juan Noguera, D. Antoni Truyol, D. Bernat Alzina, D. Pau Morey, D. Bartomeu Payeras, D. Domingo Alzina i D. Rafael Ferrer.

Es fan els parlaments de caixó.

El dia de Pasco l'Ajuntament assisteix als actes religiosos de la diada representat pel Sr. Batle i l'autor d'aquesta crònica.

Després, el Sr. Batle dona 5 pessetes a cada pobre que's presenta a la Sala, sumant la quantitat de 195 ptes. Aquests diners són procedents de les ganàncies del blat intervengut que se venia, quedant encara una existència de 118 ptes.

De manera que enguany les llimosnes dels pobres no les han tretes de la caixa del Municipi i en lloc d'una pesseta, que és donava a cada pobre, són estades cinc.

Dia 8, celebra sessió l'Ajuntament. Es nombren les comissions en la següent forma:

De Hizenda: don Ramón Reus, don Pere Cortés, don Pau Morey i don Gabriel Armengol.

De Obres: D. Juan Buades, don Miquel Duràn, don Juan Noguera i D. Pere Ferrer.

De Festes: don Juan Fiol, don Bartomeu Payeras, don Francesc Llabrés y don Gabriel Armengol.

De Instrucció: D. Pere Ferrer, don Ramón Reus, don Miquel Duràn i don Pau Morey.

De Sanitat: don Francesc Llabrés, don Llorenç Nicolau, don Rafael Ferrer i don Domingo Ramis.

De Alumbrat: don Pere Cortés, don Juan Buades, don Domingo Ramis i don Bernat Alzina.

De Mercats: don Juan Fiol, don Rafael Ferrer, don Bernat Alzina i don Antoni Truyol.

Cementeris: don Ramón Reus, don Bartomeu Payeras, don Antoni Truyol i don Miquel Duràn.

La sessió és molt llarga i molt parlamentària. Se acorda fer construir un carro nou per transportar la carn.

En la sessió del 15 el Secretari donà lectura a l'exercissi de l'any econòmic finit, i, seguidament, el Sr. Batle detalla l'estat financer del Municipi en tots els seus compromissos i deutes. Nos ne dúim la impressió que l'estat econòmic del Municipi no és tant miserable com se suponia i que en uns quants d'anys de seguir en la bona administració iniciada se podran fer totes les millores en projecte.

Venturosament, la política menu'a està desterrada de l'Ajuntament que no més se preocupa de fer millores. I si qualche vegada vol treure el cap no troba admósfera.

Un accident vengué a turbar la bona harmonia per uns moments. An el públic s'aplaudí un parlament del Sr. Morey, i enseguida, el Sr. Batle manà que sortís defora de la sala un dels aplaudidors i que resultà esser el president de la sociedad socialista, La Justicia. Aquest i el Sr. Morey recapitolatjaren fort ferm del manament però se cumplí mediant un municipal.

La Comissió de cementeris dona compte d'una visita que hi ha girada. Entre altres coses diu que solament hi ha lloc disponible per fer-s'hi una vintena de tombes i que és precis axamplar el Cementeri. Dita Comissió queda encarregada de veurer-se amb Mn. Marqués, propietari d'un camp veinat, per tractar de la compra del terreny necessari per l'axamplament.

L'Ajuntament felicita al Sr. Cortés per la partida de pa que fabrica tots els dies de blat intervengut. Dit conseller diu que essent representant del Sindicat fariner no fa més que complir amb el seu deure per quant el govern los dona un marge per poder-ho donar al preu econòmic establert.

Dia 22, s'acorda pujar el sou al Fosser del Cementari fins a 100 ptes. mensuals.

Dia 29, a proposta del Sr. Nicolau s'acorda axamplar el pont del carrer de Llosesta de l'amplaria del mateix carrer.

La comissió d'Obres queda encarregada de formular les condicions per subastar la construcció d'una síquia cuberta dins el torrent de Cantabou per fer-hi anar les aigües brutes, que partirà del fosseret fins a l'hort de Na Petita. Síquia que se vol fer urgentament per mor de l'higiene pública.

Se acorda fer per Administració la carena del camí de Ciutat que va al Corté, atenent que el Coronell ha oferit soldats per treballar hi.

Oblidava a dir que l'Ajuntament ha arrendat per sis anys el magatzem de D. Miquel Mir per allotjar-hi les companyies del regiment d'Inca que ara estan destinades a Ciutat. El tipo d'arrendament és de 100 pessetes mensuals, correguent a càrreg del arrendador les obres que s'han de fer a dit edifici.

* * *

El compte que dia 15 donà el Secretari de l'estat econòmic del Municipi. És el següent:

CRÉDITS

Pendent de recaudació del repartiment	20.000'00
Pendent de quotes carcelàries	1.200'00
Pendent de l'impost sobre l'electricitat	1.989'00
Valor del solar de la cortera esbucada	26.285'60
Total de l'impost sobre els beneficis de obres i millores, can-	

tidat pressupostada	30.000'00
Sumen	79.474'60

DEUTES

Pel suministrament de pa i ranxo	1.100'00
A la Diputació	5.874'48
A la «Propagadora Balear de Alumbrado»	5.547'63
Id. per amoratòria	2.300'00
A D. Mateu Dupuy, plaç per compra de la fonda de can Janer	788'00
A D. Carlos Dupuy 2 plaços de Id.	945'60
A don Pere Dupuy un plaç de Id.	945'60
A D. ^a Catalina Dupuy un plaç de Id.	945'60
A D. Carlos Dupuy per interessos de idem.	848'00
A D. ^a Catalina Dupuy, per interessos de Id.	1.134'00
A D. ^a Bárbara Homar per la compra de sa casa	1.800'75
A D. Gregori Balaguer id.	950'00
Id. Id. id.	1.850'00
A D. Antoni Janer Id.	500'00
A D. Domingo Domenech	500'00
An els Hereus de don Pau Marqués per la compra de la casa del carrer de Comers	15.000'00
Suma	41.028'92

Per lo que se deu per la terminació de les obres de la cortera.	21.200'00
Suma	62.228'92

RESUM

Import de lo pendent de cobrança	79.474'60
Idem. de pagament	62.228'92
Resta	17.245'68
Existència en caixa	5.056'63
Superàvit	22.302'31

Compte d'altres compromisos que té l'Ajuntament que ha de satisfer dins deu anys o sia el

deute de les expropiacions de la
plaça major.

A D. ^a Bárbara Homar . . .	18.000'00
A D. Gregori Balaguer . . .	28.000'00
Al Germans Dupuy . . .	24.902'80
Suma . . .	70.902'80
Resta del superàvit abans dit	22.302'31
Deuta a pagar en 10 anys . . .	48.600'49

† ELS NOSTRES AMICS DIFUNTS

Dia 7, trobant-nos a Ciutat sabèrem que D. Pere Sués era mort, i acudírem a ca sa Filla en qui vivia, i el trobàrem amortallat dins una cambra enlestida de vels negres i en paraments de distinció.

Sa modesta família, que aprecià molt la nostra visita, s'havia destexinada per tributar-li els obsequis mortuoris dignes de sa antiga posició.

El Sr. Sués, havia viscut a Inca una correntena d'anys dedicat al comerç i va ser el primer que se dedicà a fer pulpa d'aubar-coc i gaudia de moltes simpaties i distincions dins la societat inquera.

Ha mort a una edat octogenària havent rebuts els auxilis espirituals. Al cel sia.

Donam el pesabé a sa família.

Dia 11 d'abril morí sa Madona vella de de can Guixa, D.ª Margalida Morro Pastor, Viuda de Domenech, a l'edat avençada de 82 anys, havent rebuts els Sagraments i la Bendició Apostòlica.

Era una bona cristiana, mare d'una nombrosa família, essent en el seu temps son establiment de queviures el més important d'Inca i de gran parròquia degut a la seva bondat i tracte afable.

Donam nostro afectuós pessabé a les distintes famílies dels seus fills i filles.

Al Cel sia.

PUBLICACIONS REBUDES

—El número extraordinari de «El Boletín Pedagógico» dedicat al congrés de educació que s'ha de celebrar a Ciutat pel juny vinent. A més del programa dels temes a discutir, porta dos articles hermosíssims: de D. Juan Capó i de D.ª Rosa Roig, parlant de Mallorca, il·lustrats en vistes de passatges i monuments artístics.

—El Discurs de D. Juan La Cierva pronunciat al Congrés de Diputats els dies 7 y 8 de janer d'enguany sobre l'estat social de Barcelona.

—El Cartell de l'Orfeó Català oferint un premi de 2000 pesetes al millor quartet d'instruments, deixa d'una fundació de D.ª Concepció Rabell i Abile.

—Del Director de la Estació Enològica de Felanitx, Sr. Mestre, un hermós follet contenguent el programa del curs breu i intensiu de enologia de 1920, que comensarà dia 10 de Maig, destinant 7 dies consecutius a explicacions i altres set a excursions viti-vinicoles de Catalunya.

—El Programa de les festes de la Victoria que mos ha enviat el Bat·le de Soller.

Fina'ment hem rebut el Reglament i programa del concurs de bestia i animals de ploma i de corral que tindrà lloc a ciutat, durant els dies 20, 21 i 22 de maig de 1920.

Si a cap dels nostros amics li convengués enterar-se miller d'aquests programes los tendrem avinent una quincena de dies a la seva disposició.

Calendari Bloc-Català

*A la nostra Llibreria
mos ne queden alguns
pocs que venem a 45
céntims.*

Tip. Durán.—Inca.